

'hak-al'

6
DECEMBER
1966
14e JAARGANG

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

Kontaktadres:

Natuur- en Vogelwacht Culemborg, Postbus 381, 4100 AJ Culemborg.

Klubhuis:

"De Ketelvink", voormalig "Ketelhuis" op Terweijde, Middelkoopstraat 1 A Culemborg.

Bibliotheek:

Peter Berkien, Van Hoogendorpstraat 7, Culemborg; tel. 0 3 4 5 0 - 1 4 2 5 7.
Boeken en verslagen in "De Ketelvink". Geopend: vrijdag van 19.00 uur tot 20.00 uur, uitgezonderd de maanden juli en augustus.

Lidmaatschap:

Nieuwe leden opgeven bij de penningmeester, evenals adreswijzigingen.

Penningmeester:

Frans Waroux, Moerbeiboom 45, Culemborg, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 3 9 3.
Gironr.: 3 4 3 3 3 5 1 t.n.v. F. Waroux, rek. Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

Kontributie:

Betaling per toegezonden acceptgirokaart. Jeugdlidmaatschap f 12,50 per jaar, volwassene f 25,-- per jaar, gezinslidmaatschap f 25,-- per jaar, postlidmaatschap f 25,-- per jaar.

Redaktieteam en -adressen:

Breun Jansen, Eikeboom 31, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 8 8 5.
Jan Rietvink, Ravelijnstraat 27, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 6 4 0 7.
Harry v.d. Warenburg, Perrenotlaan 47, Culemborg, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 3 5 8.

Plantenwerkgroep:

Han Jansen, Akkerwinde 10, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 5 5 1.

Knotwilgenwerkgroep:

Jan Rietvink, Ravelijnstraat 27, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 6 4 0 7.
Harry v.d. Warenburg, Perrenotlaan 47, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 3 5 8.

Paddenwerkgroep:

Harry v.d. Warenburg, Perrenotlaan 47, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 3 5 8.

Zoogdierenwerkgroep:

Gerard van Ruiten, Verdistraat 9, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 9 5 8 1.

Koördinatie vogelwerkgroep:

Marcel v.d. Tol, Lindeboom 21, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 8 1 0 2.

Inleveren waarnemingen:

Gerard van Ruiten, Verdistraat 9, Culemborg.

Begeleiding jeugdgroep:

Kars Veling, Gandhi 91, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 7 8 2 2.

Nestkasten-koordinatie:

Peter Berkien, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 2 5 7 (Plantage).
Arjan v.d. Veen, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 0 0 1 (overige kasten).

Kampen, lezingen, dia-avonden en kursussen:

Leo v.d. Kooij, Vliegerweg 3, Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 4 5 0.

"Het Vogeljaar":

Jaarabonnement door overschrijving van f 19,50 op de girorekening van de N.V.W.C., met vermelding van: "Het Vogeljaar".

Sekr. Milieuwerkgroep Noordwest-Betuwe:

Postbus 288, 4100 AG Culemborg. Tel.: 0 3 4 5 0 - 1 3 3 8 6/0 3 4 3 6 - 1 6 8 7.

Aanhangwagens:

De N.V.W.C.-aanhangwagen "Jopie" is voor iedereen te huur voor f 7,50 per dag of gedeelte van de dag (te betalen direkt bij terugbezorging).

Gaarne vooraf reserveren bij Arie v.d. Ham, Brahmsstraat 1, Culemborg. Tel.:

0 3 4 5 0 - 1 8 6 4 5. Men dient zelf te zorgen voor de wettelijk voorgeschreven kentekenplaat. Tevens zijn alle schades voor eigen rekening!

Verbandtas en -trommel:

Voor alle activiteiten is een verbandtas en -trommel aanwezig in "De Ketelvink".

Aanvullingen z.s.m. na gebruik doorgeven aan de beheerder: Joop Bezuyen, Smetanastraat 23, Culemborg.

K O N T A K T - A D R E S S E N

=====

Vogelbeschermingskonsulent:

Marcel v.d. Tol, Lindeboom 21, Culemborg, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 8 1 0 2.

Asielhouders:

Alle beschermde vogels: Lexmond - tel.: 0 3 4 7 4 - 1 6 7 7

Nieuwegein - tel.: 0 3 4 0 2 - 6 3 3 3 5

Aan neem- en doorgeefadres: Utrecht - tel.: 0 3 0 - 9 1 9 4 4 9

Egelopvangcentrum Maarssenbroek:

Spechtenkamp 159, 3607 KJ Maarssenbroek; tel.: 0 3 4 6 5 - 6 8 4 4 0.

DIVERSE NATUURORGANISATIES:

Milieu: alarmnummer luchtverontreiniging: 0 8 5 - 4 5 2 2 2 0.

Veldpolitie: Den Hartog 0 3 4 3 7 - 5 5 8 (Werkhoven)

Vrieliik 0 3 4 3 6 - 1 6 7 5 (Cothen)

Meldkamer 0 3 4 0 4 - 2 4 8 2 4 (Zeist)

Gemeentepolitie Culemborg: Dhr. Helmond, Boerenstraat 35, Culemborg; tel.: 1 5 7 4 4.

Vereniging Milieudefensie: Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD Amsterdam.

Gelderse Milieudefensie: Jansbuitensingel 14, 6811 AB Arnhem; tel.: 0 8 5 - 515069.

Milieuwerkgroep "Noordwest-Betuwe": T. van Beek, Hinkerstraat 36, Cothen;

tel.: 0 3 4 3 6 - 1 6 8 7.

Milieuwerkgroep Gelderland: H. ten Berghe, R. Jacobsstr. 27, Tricht; tel.: 03455-3974

Milieuwerkgroep Houten: Kon. Julianastraat 13, 3991 DJ Houten.

Staatsbosbeheer regio Betuwe: Dodewaardlaan 3, 4006 EA Tiel; tel.: 03440 - 19878.

Vereniging tot Bescherming van Vogels: Dribergseweg 16 B, Zeist, 03404 - 25406.

Stichting Het Geldersch Landschap: Zypendaalseweg 44, 6814 CL Arnhem, 085 - 420944.

Instituut voor Natuurbeschermingseducatie: Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam.

Stichting Natuur en Milieu: Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht, tel.: 030 - 331328.

Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten: Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland;

tel.: 0 3 5 - 6 2 0 0 4.

Wereld Natuur Fonds Nederland: Postbus 7, 3700 AA Zeist; tel.: 0 3 4 0 4 - 2 2 1 6.

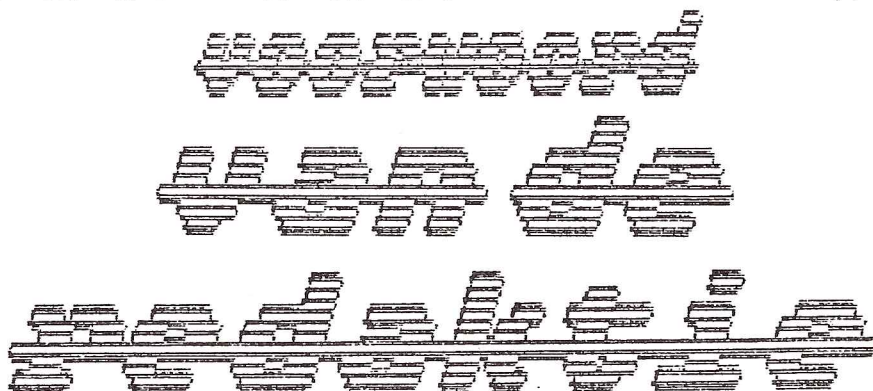
Wereld Natuur Fonds Nederland, regio West-Betuwe: sekretariaatsadres:

E.J. Edel, A. Coolenstraat 14, 4003 DM Tiel; tel.: 0 3 4 4 0 - 1 1 9 5 7.

Greenpeace Nederland: Postbus 11026, 1001 GA Amsterdam.

Damrak 83-II, 1012 LN Amsterdam; 0 2 0 - 2 3 6 5 4 5.

0 2 0 - 2 3 1 8 4 3.

Voor u ligt alweer de laatste Hak-al van het jaar 1988. Het einde van dit jaar was vrij roerig, zoals u uit de diverse verslagen in de afgelopen Hak-al's heeft kunnen lezen. Dit heeft er helaas toe geleid dat er in het seizoen 1988/1989 niet geknot zal worden.

De tuin rondom "De Ketelvink" is inmiddels afgezet met palen en draad om zo vernielingen in en rond de tuin te voorkomen. Het winterkamp staat weer voor de deur; zo'n 30 kampgangers vieren "Oud en Nieuw" in het schilderachtige Balk in Zuid-West Friesland.

Alle leden kunnen elkaar op 3 januari a.s. vanaf 19.00 uur in "De Ketelvink" het beste voor 1989 toewensen, onder het genot van oliebolletjes, chocomel of iets sterkers.

Verslagen en artikelen voorzien van scherpe foto's die betrekking hebben op de inhoud kunnen in de Hak-al gepubliceerd worden. Dus wellicht een extra stimulans voor u in 1989 de redactie met uw belevenissen te verrijken.

inhoud:

- pag. 4 - verslag paddestoelenexcursie 15 oktober '88.
- pag. 6 - vogelwaarnemingen.
- pag. 9 - verslag excursie Pier van IJmuiden 5 okt. '88.
- pag. 10 - insektencursus, N.V.W. Vijfheerenlanden.
- pag. 11 - dagvlinders rond Culemborg.
- pag. 12 - de Vlinderstichting (zie bijgaande folder).
- pag. 13 - actie vogelbescherming tegen de jacht op onschadelijke vogelsoorten.
- pag. 14 - verslag algemene maandelijkse vergadering d.d. 21 november 1988.
- pag. 16 - voortgang bermeninventarisatie.
- pag. 17 - excursieprogramma.

prettige kerstdagen

verslag

van de paddestoelenexcursie op 15 oktober j.l.
o.l.v. Wim Rubers

Daar stonden we dan om 8 uur voor ons clubhuis op deze sombere zaterdagmorgen. In tegenstelling tot wat het K.N.M.I. ons had beloofd zat de hemel dus potdicht en dat zou de hele dag zo blijven.

Na even wachten op excursiegangers die wel vrijdagavond mee wilden, maar op zaterdagochtend hun enthousiasme tussen de dekens zagen gesmoord, vertrokken we met z'n achten + een hondje naar de Burense Put.

Vermeldenswaard was dat op deze excursie het vrouwelijke element de boventoon voerde. We waren namelijk met 5 dames en 3 heren, waarbij het geslacht van het hondje mij helaas duister is gebleven. In de Burense Put bleken de maaiers ons net voor geweest te zijn, zodat er niets van de beloofde paddestoelenrijkdom tussen het geschoren gras te zien was. Gelukkig bleken er nog wel plekken te zijn waar geen maaimachine was gekomen en daar vonden we 22 soorten paddestoelen die we dank zij Wim Rubers grotendeels op naam konden brengen. Het bleek niet altijd makkelijk om ons, leken, de subtiele verschillen tussen wasplaat, satijnzwam en vaalhoed uit te leggen en soms moest Wim ook bekennen dat je zonder microscoop bij sommige soorten niet verder dan de geslachtsnaam kunt komen.

Bij een groepje schietwilgen midden op een vrij kaal zandig terrein groeiden een aantal witte weidetrechterzwammen, een klein paddestoeltje maar dodelijk giftig. Wim vertelde ons dat het belangrijk is de kleur van de sporen te weten, omdat de paddestoelen aan de hand van dit kenmerk in grote groepen zijn verdeeld (basidiomyceten - ascomyceten).

Zo zijn er paddestoelen met witte, roze, bruine en donkere sporen. Een nog belangrijker indeling is die van de twee hoofdgroepen, nl. de basidiomyceten of steeltjeszwammen, waartoe de meeste "grotere" soorten paddestoelen behoren en de ascomyceten of zakjeszwammen, waartoe een zeer groot aantal kleinere onaanzienlijke paddestoelen worden gerekend.

Hierna gingen we op weg naar Neerijnen wat het Mekka van de mycologen in de Betuwe moest zijn. Een paar honderd soorten zijn hier in de loop der jaren al aangetroffen en nog steeds worden er nieuwe ontdekt. Zo ook tijdens onze excursie. Afgezien van deze nieuwe soort troffen we meer dan 40 soorten hier aan waarvan we er 35 op naam konden brengen.

De ontdekking voor Wim was een paddestoeltje dat parasiteerde op een aantal nevelzwammen. Deze nevelzwammen, grijze paddestoelen met een hoeddiameter van ± 10 cm. zagen er zeer verfromfaaid en beschimmeld uit. Op de hoed groeiden witte bobbels ± 1 cm. groot. Een van de bobbels had zich al verder ontwikkeld tot een kleine witte paddestoel die uit een soort beursje groeide. Dit moest, aldus Wim, een beurszwam zijn. In een door mij meegenomen boek, nl. The new fieldguide to fungi, stond op blz. 112 vermeld dat er inderdaad een soort beurszwam was die op nevelzwammen parasiteerde. Aldus moest deze parasiet zijn identiteit aan ons prijsgeven. Het bleek Volvariella surrecta te zijn in onze taal ook bekend als parasietbeurszwam.

Overigens zat het schrijver dezes vandaag nog meer mee want, toen ik op goed geluk op een oude vlier afstapte om eens de stam wat nader te bekijken, liep ik met mijn neus bijna tegen een paar judasoren op. Van deze toch niet veel voorkomende trilzwam hadden wij de avond voor de excursie nog een mooie dia gezien.

Al met al vloog de tijd om en werd het weer tijd om naar huis te gaan. Daar aangekomen schreef ik dit verslag en de hieronder afgedrukte soortenlijst.

SOORT	BUREN	NEERIJNEN
Elfenschermpje	- <i>Mycéna pura</i>	x
Glimmerinktzwam	- <i>Cóprinus micáceus</i>	x
Radijsvaalhoed	- <i>Hebelóma crustuliniforma</i>	x
Fopzwam	- <i>Laccária Laccáta</i>	x
Gordijnzwam	- <i>Cortinárius sp.</i>	x
Satijnzwam	- <i>Entolóma sp.</i>	x
Houtporiezwam	- <i>Polyporus sp.</i>	x
Gewone zwavelkop	- <i>Hypholóma fasciculáre</i>	x
Bleke elzenaucoria	- <i>Naucória escharóides</i>	x
Kopperode gordijnzwam	- <i>Cortinárius uliginósus</i>	x
Geweizwammetje	- <i>Xylária hypóxylon</i>	x
Geel schijfzwammetje	- <i>Bisporélla citrina</i>	x
Zwartwordende wasplaat	- <i>Hygróphorus cónicus</i>	x
Witte weidetrechtterzwam	- <i>Clitocybe rivulósa</i>	x
Geelbruine spleetvezelkop	- <i>Inócybe fastigiáta</i>	x
Stuifzwam	- <i>Lycopérdon sp.</i>	x
Roze pronkridder	- <i>Calócybe cárnea</i>	x
Grote vaalhoed	- <i>Hebelóma sinapizans</i>	x
Witte bultzwam	- <i>Tramétes gibbosa</i>	x
Geringde ridderzwam	- <i>Tricholóma cingulátum</i>	x
Melkzwam	- <i>Lactárius sp.</i>	x
Wortelende bovist	- <i>Sclerodérma verrucósum</i>	x
Aardappelbovist	- <i>Sclerodérma citrinum</i>	x
Helmmycena	- <i>Mycéna galericuláta</i>	x
Honingzwam	- <i>Armillária mellea</i>	x
Knolhoningzwam	- <i>Armillária bulbósa</i>	x
Russula-soorten	- <i>Russula sp. (diverse)</i>	x
Gele knolamoniet	- <i>Amaníta citróna</i>	x
Kleine breedplaatmycena	- <i>Mycéna speírea</i>	x
Parelstuifzwam	- <i>Lycopérdon perlátum</i>	x
Asgrauwe koraalzwam	- <i>Clavúlina cineréa</i>	x
Grijsgroene melkzwam	- <i>Lactárius blénnius</i>	x
Nevelzwam	- <i>Clitocybe nebuláris</i>	x
Parasietbeurszwam	- <i>Volvariélla surrécta</i>	x (nieuwe vondst)
Peervormige stuifzwam	- <i>Lycopérdon pyrífórme</i>	x
Narcisridderzwam	- <i>Tricholóma sulphúreum</i>	x
Rode zwavelkop	- <i>Hypholóma sublaterítium</i>	x
Rodekoolzwam	- <i>Laccária amethystea</i>	x
Gespleten franjezwam	- <i>Teléphora anthocéplala</i>	x
Trechterzwam	- <i>Inócybe sp.</i>	x
Langsteelfranjehoed	- <i>Psathyrélla conopílea</i>	x
Meniezwammetje	- <i>Néctria cinnabárina</i>	x
Judasoor	- <i>Hirnéola aurícula-júdae</i>	x
Houtknotszwam	- <i>Xylária polymórpha</i>	x
Elfenbankje	- <i>Coriolus versicolor</i>	x
Paarse knoopzwam	- <i>Ascocóryne sarcoídes</i>	x
Weerschijnzwam	- <i>Inonótus sp.</i>	x
Hertezwam	- <i>Plutus cervinus</i>	x
Platte tonderzwam	- <i>Ganodérma applanátum</i>	x
Boleet	- <i>Boletus sp.</i>	x
Rossige melkzwam	- <i>Lactárius rúfus</i>	x

Nevelzwam

Gewone Hertezwam

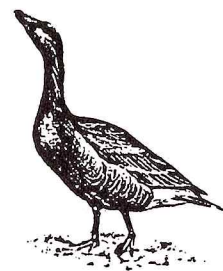
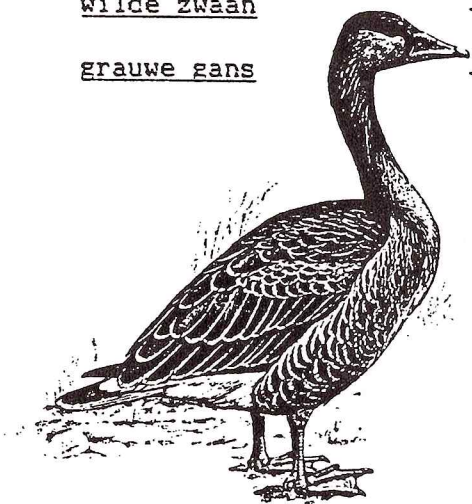
Rossige Melkzwam

vogel- waarnemingen

Deze laatste reeks waarnemingen van het jaar 1988 staat vrijwel geheel in het teken van de trekvogels, zoals deze de afgelopen maanden voorbij trokken aan een enthousiaste groep tellers op de trekteipost in de Redichemse Waard. Uiteraard waren er ook enkele vogelaars in het veld rond Culemborg actief.

Onderstaand de waarnemingen, zoals ontvangen tot en met 20 november j.l.:

<u>dodaars</u>	- 24.09.88; 1 ex. t.p. nabij telpost (M.v.d.T. en J.v.A.)
<u>aalscholver</u>	- 01.10.88; 76 exx. telpost (M.v.d.T./J.v.A./P.v.V./F.S.)
<u>ooievaar</u>	- 31.10.88; 1 ex. op schoorsteen huis Beatrixstr. (W.v.d.K.)
<u>wilde zwaan</u>	- 06.11.88; 2 ad. + 1 juv., Lek t.h.v. de Heul (B.J./G.v.R.)
<u>grauwe gans</u>	- 01.10.88; 21 exx. vanaf telpost r. Z.W. (de trektellers)

<u>kolgans</u>	- 29.10.88; 14 exx. in V-formatie over de Markt, Culemborg, richting Z.W. (B.J. en G.v.R.)
<u>krakeend</u>	- 01.10.88; 1 ♂ + 1 ♀ over telpost (de trektellers)
<u>buizerd</u>	- 06.11.88; 1 ex. zeer lichte vorm, op paal langs Smalriemseweg (B.J. en G.v.R.)
<u>havik</u>	- 17.09.88; 2 exx. over telpost, r. Z./Z.W. (de trektellers)
- 02.10.88; 1 ex. over telpost, r. N./N.O. (de trektellers)
<u>sperwer</u>	- 06.11.88; 1 ♀ Regulieren (B.J. en G.v.R.)
- 18.11.88; 1 ♀ over Verdistraat (G.v.R.)

visarend - 01. en 02.10.88; 1 ex. over en nabij telpost, jagend.
etend, etc. (vele trektellers)

smelleken - 1 ♀ ex. over telpost richting W./Z.W. (de trektellers)

roodpootvalk - 01.10.88; 1 ♀ ex. over telpost r. W./Z.W. (de trektellers)

patrijs - 06.11.88; ca. 12 exx. in laagstamboomgaard langs
Smalriemseweg (E.J. en G.v.R.)

wulp - 06.11.88; ca. 20 exx. fouragerend Beus. Waard (B.J./G.v.R.)

bontbekplevier - 17.09.88; 4 exx. over telpost (de trektellers)
- 24.09.88; 1 ex. over telpost, r. W. (de trektellers)

zwarte ruiter - 24.09.88; 1 ex. over telpost (M.v.d.T. en J.v.A.)

bonte strandloper - 01.10.88; 1 ex. bij telpost (de trektellers)

oeverpieper - 17.09.88; 1 ex. bij telpost (de trektellers)
- 01.10.88; 1 ex. over telpost (de trektellers)

tabuit - 17.09.88; 4 exx. bij telpost (de trektellers)

paapie - 17.09.88; 1 ex. bij telpost (de trektellers)
- 24.09.88; 1 ex. bij telpost (de trektellers)

gekraagde roodstaart - 20.09.88; 1 ex. over Lindeboom, Culemborg (M.v.d.T.)

zwarte mees - 02.10.88; 2 exx. bij telpost (de trektellers)
- 29.10.88; 2 exx. in gezelschap van pimpelmezen in Fontijn-
straat, Culemborg (L.v.d.K.)

- goudvink - 01.10.88; 1 ex. over telpost (de trektellers)
staartmees - 02.10.88; 7 exx. bij telpost (de trektellers)
ortolaan - 21.09.88; 1 ex. over telpost, r. Z.W. (M.v.d.T. en P.v.V.)
- 01.10.88; 1 ex. over telpost, r. W./Z.W. (de trektellers)
ijsvogel - 01.10.88; 1 ex. Lekdijk bij telpost (H.V.)
- 06.11.88; 1 ex. zandafgraving bij telpost (H.V.)

Tot zover de binnengekomen waarnemingen. Op de telpost werden naast bovenstaande waarnemingen, nog een groot aantal verschillende vogelsoorten geregistreerd. Wellicht dat deze in een apart rapport gepubliceerd worden. Ook de komende maanden wordt regelmatig geteld, dus misschien een idee voor u ook eens een kijkje te nemen.....

De waarnemers op de trektelpost, kortweg de trektellers genoemd, zijn:

M.v.d.T.	= Marcel v.d. Tol	F.S.	= Felix Schoenmakers
J.v.A.	= Job van Amerom	H. + J.K.	= Henkjan + Jandirk Kievit
P.v.V.	= Paul van Veen	K.V.	= Kars Veling
P.B.	= Peter Berkien		

De overige initialen staan voor:

L.v.d.K.	= Leo v.d. Kooij
W.v.d.K.	= Winand v.d. Kooij
B.J.	= Breun Jansen
G.v.R.	= Gerard van Ruiten
H.V.	= Henk Vennix

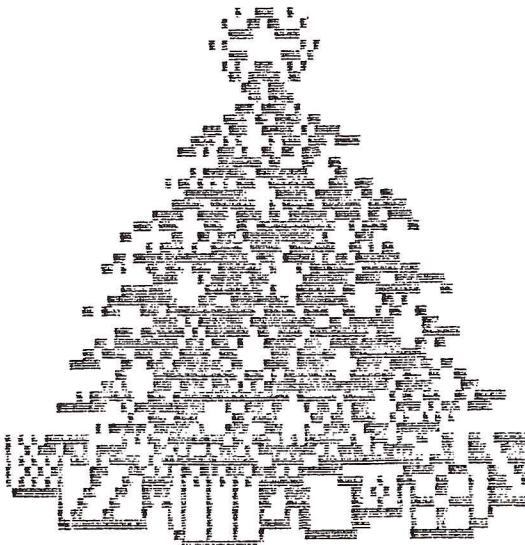
De winter staat weer voor de deur. Vanouds levert dit jaargetijde aardige waarnemingen op van verschillende soorten ganzen, eenden en stootvogels in de directe omgeving van Culemborg.

Schrijft u ook eens uw waarnemingen op!!!

De kaartjes kunt u afhalen én inleveren bij ondergetekende óf tijdens één van de boeiende avonden in ons clubhuis.

Ik wens u allen vogelrijke kerstdagen toe en alvast véél geluk, liefde, gezondheid én genoeg in de natuur in 1989!

Gerard van Ruiten.

0695109

van de excursie naar de Pier van IJmuiden op 5 november 1988.

Na een heldere en zeer koude nacht (-6° !) stonden om 8 uur een aantal stevig ingepakte N.V.W.C.-ers in het bleke ochtendzonnetje klaar om op excursie te gaan. Tijdens het gebruikelijke Culemborgs kwartiertje groeide dit gezelschap aan tot het ongekende aantal van 12 personen.

Verdeeld over 3 auto's gingen we op weg naar ons excursiedoel. Het bleek al snel dat het een bijzonder mooie dag beloofde te worden. De gevreesde mist was nergens te bekennen en de zon won langzamerhand aan kracht en helderheid. In IJmuiden aangekomen, was het toch nog frisser dan we gedacht hadden, maar er stond weinig of geen wind en er was een heel goed zicht. Hoewel wij allen hiermee bijzonder ingenomen waren, was het toch Henkjan die zijn vreugde niet op kon. Getuige de meegebrachte apparatuur koesterde hij het voornemen flink wat foto's te maken en dat was onder deze omstandigheden een hele dankbare bezigheid. Doch ook onze kijkers en telescoop hadden wij niet voor niets meegenomen, want er was veel moois te zien. Allerlei soorten meeuwen, van dwergmeeuw tot grote mantelmeeuw, strandlopers, eenden en duikers lieten zich tot op korte afstand benaderen en bekijken. Vrijwel meteen bij het begin van de pier in de havenkom, was daar een verrassing in de vorm van een ijseend, overigens niet de enige van deze dag. Daarboven doorkruiste een sperwer het luchtruim even later gevolgd door een late grote stern die enkele prachtige duikvluchten uitvoerde.

Overall waren groepjes eidereenden te zien. Regelmatig doken zij onder en kwamen weer boven met mossels en zeesterren in hun snavel. Na het passeren van het zware hek (streng verboden toegang, levensgevaar!) voegden wij ons bij de schare vissende en vogelende doodsverachters op de pier achter het hek en zetten onze tocht naar het uiteinde (van de pier dan) voort.

Dat sommige soorten ook voor ervaren vogelaars nog wel eens problemen geven wordt door het volgende geïllustreerd. Een groepje rondvliegende piepers werd "natuurlijk" meteen genoteerd als oeverpiepers, maar bij nader inzien en zorgvuldiger waarneming van enkele exemplaren die zo vriendelijk waren zich in het felle zonlicht rustig te laten bekijken, bleken het toch gewone graspiepers te zijn.

Schitterend was ook de waarneming van een roodkeelduiker op nog geen 30 meter afstand (Dit moeten toch schitterende dia's geworden zijn, Henkjan!). Een dicht opeen gedoken groepje van acht kleine wijfjeseenden ontpopte zich als wintertalingen. Merkwaardig om deze moerasslobberaartjes nu op zee te zien zwemmen! Twee toppereenden, ook van het vrouwelijk geslacht, waren duidelijk meer op hun plaats in de wildere deining aan de zeezijde van de pier.

Tussen de basalt- en betonblokken scharrelden zoals gebruikelijk steenlopers en paarse strandlopers. Bij de kop van de pier vlogen dwergmeeuwen en een volwassen zwartkopmeeuw en zwommen nog enkele roodkeelduikers. Inmiddels bleek door alle mooie waarnemingen de tijd om gevlogen te zijn en zo werd geleidelijk aan weer de terugtocht aanvaard.

De ene nokte wat eerder af dan de andere, zodat de eersten al uitgebreid koffie met iets daarbij in het paviljoen Zuidpier gebruikt hadden toen de laatsten nog pas halverwege de pier waren. Toch moesten ook deze fanatiekelingen zwichten voor de behoeften des vlezes.

Na de noodzakelijk versterking van de inwendige mens liepen we het brede strand op, nagekeken door Henkjan die zo verknocht aan de pier was, dat hij de tocht nog eens over wilde doen. Behalve diverse meeuwen, drieteenstrandlobertjes en een groep van 24 sneeuwgorzen leverde dit verder aan vogels niet veel op. Des te meer was er te zien van allerlei schelpen. Helaas werd hieraan door de meerderheid niet zoveel aandacht besteed. Zo moesten de afgeknotte gapers, de tepelhoorntjes, boormossels, wentelteefjes, nonnetjes en platte slijkschelpen het doen met de belangstelling van Monique, Zamira en mij. Het gevolg was dat wij drieën steeds verder van de hoofdmacht verwijderd raakten. Op een gegeven moment hadden wij de anderen uit het zicht verloren en zo besloten wij om gewoon om 4 uur op de parkeerplaats terug te zijn langs onze eigen weg. In de duinen zagen wij nog een grote groep kramsvogels die zich tegoed deden aan de rijke oogst van duindoornbessen. Rond 4 uur kwam iedereen van allerlei kanten weer bij de auto's bij elkaar om naar huis te gaan.

Een prachtige dag was helaas weer voorbij, maar dit verslag doet de herinnering voortleven.

Leo van der Kooij.

Waarnemingenlijst:

roodkeelduiker	sperwer	graspieper
fuut	drieteenstrandloper	oeverpieper (toch nog)
blauwe reiger	scholekster	kauw
wilde eend	paarse strandloper	sneeuwgorz (24)
wintertaling	grote mantelmeeuw	kramsvogel
toppereend	zilvermeeuw	merel
kuifeend	drieteenmeeuw	groene specht
ijseend	kokmeeuw	roodborstje
zwarte zeeëend	zwartkopmeeuw	pimpelmees
eidereend	dwergmeeuw	ekster
middelste zaagbek	stormmeeuw	spreeuw
aalscholver	grote stern	

* * * * *

Insektencursus

De Natuur- en Vogelwacht Vijfheerenlanden organiseert in "De Schaapskooi", Overboeicop 15 een insektencursus.

Doel van de cursus is het leren herkennen van de verschillende families. Dhr. Fliervoet uit Nijmegen, leraar biologie en lid van de landelijke insektenwerkgroep van de K.N.N.V., is de docent.

De cursus omvat 4 woensdagavonden en 2 excursies. Tevens krijgt u een schriftelijke neerslag, waaronder determineertabellen.

De eerste avond kennismaking met behulp van dia's en kisten "materiaal". De andere avonden zijn werkavonden. Met behulp van aanwezige binoculaires, determineertabellen, gaat u in groepjes zelf op onderzoek uit.

Tweede avond: de groepen met een onvolledige gedaanteverwisseling (haft, wants, enz.)

Derde avond: de groepen met een volledige gedaanteverwisseling (bij, wesp, mier)

Vierde avond: levend materiaal - bodemdieren.

Tijdens de cursus krijgt u informatie over de twee excursies op zaterdag.

De avonden zijn: woensdag 1 februari - 15 februari - 1 maart - 15 maart.

Tijd: 19.30 tot ± 22.00 uur. Plaats: Schaapskooi.

Opgeven voor deze cursus kunt u door storting van f 27,50 op postgiro 3412897 t.n.v. Simon Bakker, Weidekamp 27, Vianen. Graag ook even telefonisch i.v.m. beperkt aantal deelnemers: 0 3 4 7 3 - 7 3 9 1 7. Voor verdere informatie kunt u ook hier terecht.

* * * * *

Dagvlinders rond Culemborg.

In 1988 is er rond Culemborg weer regelmatig naar de dagvlinders gekeken. Hieronder volgt een kort overzicht waarbij van een aantal soorten wordt aangegeven waar ze zijn waargenomen en waar u ze dus in het komende jaar ook kunt aantreffen.

In mei zijn de meeste soorten rond de Zeedijk en in de Regulieren te vinden. Tijdens de excursie van 21 mei 1988 zijn onder andere het oranjetipje en het landkaartje gezien langs de Zeedijk bij de OVB. Beide zijn echte bosrand soorten. Het landkaartje is een van de weinige vlinders die de laatste tientallen jaren vooruit zijn gegaan. Het verspreidingsgebied van deze soort breidt zich steeds verder naar het westen uit. Begin 50-er jaren werd het landkaartje vrijwel alleen in het oosten en zuidoosten van het land waargenomen, maar intussen is deze soort over heel Nederland verspreid. De eitjes worden afgezet op brandnetels in de bosrand en de volwassen vlinders zoeken vaak nectar op braamstruiken. Het landkaartje is een hele speciale soort omdat er twee generaties in een jaar voorkomen die er totaal verschillend uitzien. Vroeger dacht men dat men met twee soorten te maken had. In mei en juni vliegt de eerste generatie die vrij klein en oranje gekleurd is. Uit de eitjes die deze vlinders afzetten komen in juli en augustus veel grotere zwart met wit gekleurde vlinders. Het oranjetipje is een echte voorjaarssoort die vooral in april en mei vliegt. De rupsen eten van de hauwtjes van pinksterbloem en look zonder look en deze bloeien ook alleen in het voorjaar. De rupsen blijven steeds op een plant en pas als ze moeten gaan verpoppen kruipen ze, soms vele tientallen meters, tot een wat ruiger stuk begroeiing waarin ze gaan hangen om te verpoppen. De mannetjes van het oranjetipje vliegen zeer veel langs de bosrand om zo vrouwtjes te zoeken, waarmee dan gepaard kan worden. Met andere mannetjes die ze tegenkomen wordt een kort robbertje gevochten. Het gaat hierbij wel om schijngevechten, want de vlinders raken elkaar hierbij nauwelijks aan.

Een andere soort die al in mei vliegt is de argusvlinder. Deze soort komt rondom Culemborg ook nog in redelijke aantallen voor. De argusvlinder komt veel voor in wegbermen en op extensief bereiden landbouwpaden. Ook bij de argusvlinder bestaat de tweede generatie uit meer vlinders dan de eerste. Deze zien er echter wel precies hetzelfde uit. Op 2 september 1988 zaten er langs de Zwarte Kade en de Platte Weg in de Regulieren maar liefst 31 exemplaren van deze soort.

De distelvlinder was dit jaar erg algemeen in het hele land en ook rond Culemborg heeft u deze vlinder in flinke aantallen kunnen waarnemen. De distelvlinder is een trekvlinder, die elk voorjaar uit Zuid-Europa naar het noorden vliegt. Door het zeer gunstige weer met veel zuidenwind in mei kwamen toen erg veel distelvlinders naar ons land. Uit de eitjes die deze afzetten zijn in augustus erg veel vlinders gekomen die overal op de distels hun nectar zochten. In begin september zaten overal distelvlinders: b.v. Ronde Haven (op watermunt) 8 ex.

Spoordijk 4 ex.

Terrein tegenover de Kerswerf 14 ex.

Put van Buren 11 ex.

Trektelpost 3 ex.

Het terrein bij de spoordijk is het vorig najaar nogal veranderd doordat de spoordijk verzaaid is. De hellingen waarop zeer veel marjolein en andere nectarplanten stonden waren nu voor vlinders nauwelijks interessant. Alleen wat lager, waar de werkzaamheden minder invloed hebben gehad waren nog wel vlinders waar te nemen. Hier en op het ernaast liggende terrein van de oude steenfabriek zijn het afgelopen jaar de volgende soorten waargenomen:

zwartsprietdikkopje, citroenvlinder, groot koolwitje, klein koolwitje, klein geaderd witje, kleine vuurvlinder, icarusblauwtje, atalanta, distelvlinder, kleine vos (6/09/'88, 17 ex.), dagpauwoog, argusvlinder, hooibeestje, bruin zandogje en koevinkje.

In oktober vond Juriaan van Dam een exemplaar van de gehakkelde aurelia, die een plaatsje zocht om de winter door te brengen. Deze soort was bij mijn weten nog niet eerder bij Culemborg waargenomen en de vondst was dan ook verrassend. Op het kaartje uit de voorlopige atlas van de Nederlandse dagvlinders is te zien dat deze soort voornamelijk in het zuid-oosten van het land voorkomt. In de komende jaren moet er extra op deze soort gelet worden (vooral bij rottend fruit in boomgaarden e.d.) want wie weet breidt ook deze soort zich weer naar ons gebied uit.

DE VLINDERSTICHTING.

De genoemde atlas van de Nederlandse dagvlinders is uitgegeven door een stichting die zich landelijk bezig houdt met voorlichting, educatie en onderzoek op het gebied van dagvlinders.

Uit onderzoek door zo'n 600 vrijwilligers door het hele land is gebleken dat van de 75 soorten die in ons land voorkwamen er 25 sterk bedreigd worden terwijl 14 soorten al zijn uitgestorven!!

De belangrijkste oorzaak is het veranderd grondgebruik. Veel van de leefgebieden van vlinders worden ontgonnen of intensiever in gebruik genomen. Vlinders houden van variatie en overgangen, terwijl het huidige grondgebruik veel meer gericht is op grote stukken van allemaal hetzelfde.

Het jaar 1989 is door de vlinderstichting uitgeroepen tot vlinderjaar. In dit jaar zal op een heleboel verschillende manieren aandacht worden besteed aan dagvlinders en de manieren waarop gestreefd zou moeten worden naar behoud en herstel van deze diergroep.

Het vlinderjaar wordt in april geopend door minister Braks (of z'n opvolger) van Landbouw en Visserij. Dan wordt in Wageningen ook een internationaal congres gehouden over dagvlinders. In mei zal de westelijke Achterhoek centraal staan omdat dit is gekozen als voorbeeld van een vlinderherstelgebied. In dit gebied zullen de beherende instanties (zowel van natuurgebieden als van openbaar groen) benaderd worden over vlindervriendelijk beheer in de vorm van cursussen en brochures. Ook de scholen zullen hier worden ingeschakeld en de vlinderfauna zal nauwkeurig worden onderzocht. Van juni tot augustus is het algemene publiek als doelgroep gekozen en in deze periode zullen in het hele land vlinderlezingen en vlinderexcursies worden georganiseerd. In deze periode zal ook in Culemborg de nodige aandacht aan dagvlinders worden besteed.

In september zijn de scholen aan de beurt. Dan zullen lespakketten verspreid worden over vlinders en hun biotopen.

Gedurende het hele jaar worden allerlei brochures en boekjes uitgegeven, waaronder de definitieve atlas van de Nederlandse dagvlinders en een schitterend fotoboek van vlinders.

Momenteel geeft de vlinderstichting ook al een boekje uit met daarin aanwijzingen hoe u uw tuin voor vlinders aantrekkelijk kunt maken. Er wordt aandacht besteed aan vlindervriendelijke planten, aan andere eisen die vlinders stellen en er worden een aantal voorbeeldontwerpen gegeven van vlindertuinen.

Om al deze zaken te kunnen doen heeft de vlinderstichting veel donateurs nodig, mensen die de vlinders een goed hart toe dragen en die de stichting willen steunen met 25 gulden per jaar. Hiervoor krijgt u vier maal per jaar het tijdschrift vlinders waarin veel informatie over vlinders en activiteiten in het land te vinden is. Bovendien krijgt u als donateur korting op de uitgaven van de stichting en dat kan met name in het komende jaar zeer profijtelijk zijn. Elders in deze Hak-al vindt u als los bijvoegsel een foldertje van de vlinderstichting waarin u kunt vinden hoe u zich op kunt geven als donateur.

Als u bij Culemborg actief bezig wilt zijn met het kijken en fotograferen van vlinders en het organiseren van allerlei activiteiten op vlindergebied dan nodig ik u van harte uit om contact op te nemen met ondergetekende vlindergek.

Kars Veling, Gandhi 91, 4101 HH Culemborg; tel.: 1 7 8 2 2.

Actie Vogelbescherming tegen de jacht op onschadelijke vogelsoorten.

In september van dit jaar is de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels een actie begonnen om de jacht op een elftal vogels die op geen enkele manier schadelijk zijn te stoppen. Het gaat hierbij om de volgende soorten:

watersnip, houtsnip, goudplevier, krakeend, pijlstaart, wintertaling, slobeend, kuifeend, toppereend, tafeleend en patrijs.

Het is vele natuurliefhebbers al jaren een doorn in het oog dat soorten die je lang niet veel ziet door jagers gewoon neergeschoten mogen worden. In ons land worden jaarlijks nog 23.000 houtsnippen, 16.000 wintertalingen, 14.000 patrijzen, 11.000 watersnippen en 2300 goudplevieren geschoten!!!!

De enige reden waarom deze soorten bejaagd worden is het plezier van de jager (tijdens de jacht en tijdens het maal na afloop). Er is geen sprake van enige schade aan gewassen in de landbouw, tuinbouw of bosbouw, ze eten geen vis, ze veroorzaken geen rommel of onhygiënische situaties en bovendien zijn ze voor het grootste deel gast in ons land, omdat ze broeden in noordelijker landen.

Veel van deze soorten gaan in Nederland achteruit. Dit is niet direct het gevolg van de jacht, maar meer door een verschraving van hun biotoop en de verandering van het grondgebruik. Toch vindt vogelbescherming (VB) het niet nodig om deze negatieve factoren nog te versterken door de vogels te bejagen.

Om dit te bereiken heeft VB alle gemeenten in Nederland aangeschreven met het verzoek om de jacht op gemeentelijk eigendom alleen toe te staan als het gebeurt om schade te voorkomen. Dit houdt in dat op de elf bovengenoemde soorten niet meer gejaagd zou mogen worden.

De Koninklijke (!!) Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) reageerde op deze actie door ook een brief naar de gemeenten te sturen waarin werd betoogd dat de populaties op Europees niveau niet bedreigd worden en dat de jacht dus alleszins verantwoord is terwijl ook het feit dat de jachtbuit wordt gegeten maakt dat de jacht niet zinloos is. Bovendien bestreed de KNJV de VB door haar ervan te beschuldigen dat ze was gedegradeerd tot een anti-jachtclub die probeerde meer leden te krijgen over de rug van de jagers.

Veel gemeenten vonden de promotie van de VB naar een anti-jachtclub een goede zaak en stelden zich volmondig achter de actie en sloten de jacht op de elf soorten op hun grondgebied.

Ook de gemeente Culemborg ontving de post van de VB en de KNJV en op de afdeling milieu werden de standpunten vergeleken en werd uiteindelijk het volgende advies naar het college van burgemeester en wethouders gestuurd:

De raad voorstellen bij toekomstige jachtverpachtingen voor het jagen op gemeentelijke eigendommen alleen toestemming te verlenen wanneer dit ter voorkoming van schade onvermijdelijk is.

Een van de argumenten van de afdeling milieu was dat de gemeente een signaal geeft aan een grote groep mensen, binnen en buiten de gemeente, dat ze het zinloos doden van dieren niet kan waarderen en dat ze belang hecht aan de bescherming van de natuur in de ruimste zin van het woord. Ik denk dat we zo'n opstelling van de gemeente van harte moeten ondersteunen.

Kars Veling.

WORSLAG

algemene maandelijkse vergadering 21 november 1988.

Aanwezig: Breun Jansen, Leo v.d. Kooij, Joop Bezuijen, Gerry Monfils, Nico Middelkoop, Arjan v.d. Veen, Herman v.d. Veen, Leida v.d. Veen, Jan Rietvink, Henk Vennix, Kars Veling, Gerard van Ruiten.

Afwezig (met kennisgeving): Marcel v.d. Tol, Wim Kievit.

Agenda:

- 1) Ingekomen stukken
- 2) Uitgaande post
- 3) Werkgroepen
- 4) Winterkamp
- 5) Stroopwafelactie
- 6) Excursieprogramma
- 7) Voorjaarskamp
- 8) Rondvraag

ad 1) Ingekomen stukken

- * Verzoek tot betaling erfpacht aan de Gemeente Culemborg.
- * Acceptgirokaart van Nationale Nederlanden i.v.m. betaling premie schadeverzekering.
- * Stagerapport van Anita Blom van juli '85 (!!) over een te ontwikkelen natuurgebied op het terrein "De Meent" te Beusichem.
- * Brief d.d. 10 oktober 1988 van de Stichting Coördinatie Landschapsbeheer Gelderland aangaande Nationale Werkdag in het landschap, zoals inmiddels gehouden op zaterdag 29 oktober j.l.
- * Brief d.d. 14 oktober 1988 van Vogelbescherming betreffende voortgang actie bescherming 11 vogelsoorten (naar vogelwerkgroep).
- * Uitnodiging van de Gelderse Milieufederatie tot het bijwonen van themamiddag op 25 november a.s. over grondwaterbescherming in Gelderland.
- * Uitnodiging tot het bijwonen van open middag op 23 oktober j.l. van de Stichting Nivon.
- * Oproep van de Werkgroep Milieu Geldermalsen en Omstreken tot het bijwonen van de openbare ledenvergadering op 2 november '88. Naast oproep, wordt tevens een beknopt jaarverslag over 1987 gegeven.
- * Uitnodiging d.d. 4 november 1988 van de Fotoclub Culemborg voor een bezoek aan de foto-expositie in de Stadhuiskelder te Culemborg. Deze expositie loopt tot eind november.
- * Brief d.d. 11-11-1988 van de Provincie Gelderland met toewijzing subsidie voor het seizoen 1987-1988, voor het door N.V.W.C. verrichtte landschapsonderhoud, ten bedrage van f 1.133,--.
- * Jaarverslag over 1987 van de Gelderse Milieufederatie.
- * Brochure over "Handbuch der Vögel der Sowjetunion, Band I" (naar vogelwerkgroep),
- * De volgende bekende tijdschriften, t.w.:
 - Vogelnieuws, oktober '88, uitgave van SOVON (naar vogelwerkgroep).
 - Persberichten Staatsbosbeheer, nrs. 8 en 25 oktober, 4 en 12 november 1988.
 - Informatieblad van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, november '88 (naar zoogdierenwerkgroep).
 - "De Kruisbek", 88-5, orgaan van de Vogelwacht Utrecht.
 - "Vogels", nov./dec. '88, uitgave van Vogelbescherming.
 - "Argus", okt. '88, uitgave van Stichting Kritisch Faunabeheer.
 - "Natuur en Milieu", nov. '88.
 - "Natuurbehoud", nov. '88, uitgave Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten.
 - Rapport Stevensbeek inventarisatie.

ad 2) Uitgaande post

* Brief N.V.W.C. aan Waterleidingmaatschappij te Arnhem aangaande bedrag aanslag waterverbruik.

ad 3) Werkgroepen

V o g e l w e r k g r o e p: actief bezig met voorbereidingen Avifauna 1989 en broedvogelinventarisatie.

Broedvogelinventarisatie heeft prioriteit. Vrijwilligers zijn welkom!! Aanmelding deelname bij Marcel v.d. Tol, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 8 1 0 2.

Z o o g d i e r e n w e r k g r o e p: Deze actieve groep sluit in december a.s. een 5-jarig onderzoek naar de reewildpopulatie in het veld rond Culemborg af.

Voor de komende jaren staan muizenonderzoeken op het programma. Nader bericht hierover volgt in de Hak-al van februari 1989.

ad 4) Winterkamp

Tot op heden 26 aanmeldingen ontvangen. Een mooi resultaat!

ad 5) Stroopwafelactie

Ondanks de geringe inzet tot wederverkoop (vrijdagavond slechts 11, zaterdag slechts 7) zijn 1000 pakjes in het laatste weekend van oktober aan de Culemborgse bevolking verkocht. Opbrengst komt ten goede aan inventarisaties op het gebied van flora en fauna.

ad 6) Excursieprogramma

Zie hiervoor de gebruikelijke pagina van de Hak-al.

ad 7) Voorjaarskamp

In verband met de vroege Pasen 1989 wordt een geschikte lokatie nog gezocht. De vergadering denkt aan kamphuis in bijvoorbeeld Zwanewater, Wieringermeer, Waddengebied. Suggesties zijn van harte welkom bij Leo v.d. Kooij, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 4 5 0.

ad 8) Rondvraag

- Leo : * Er is behoefte aan grotere nestkastenproductie. Hout is aanwezig. Geschikte instantie om deze kasten te produceren wordt gezocht.
- * Zaterdag a.s. dag over bescherming reptielen in Nijmegen en dag over bosbescherming in Wageningen. Toegang gratis.
- * Palen en draad voor afrastering rondom tuin Ketelvink besteld. Na levering is snelle plaatsing gewenst. Vrijwilligers worden gezocht. Reeds nu melden zich spontaan: Leo, Breun, Gerard, Kars, Joop, Henk, Arjan en Herman!!!
- Henk : * Problemen rond afsluiting kerkuilenkast door Monumentenzorg in de R.K.-kerk te Culemborg worden nader door Kars besproken met daartoe verantwoordelijke instanties.
- * Jacht in S.B.B.-reservaatje einde Weidsteeg roept vragen op. Henk neemt contact op met S.B.B.
- Gerry : * Een bij haar gehuisveste lage schuifdeurkast is beschikbaar voor N.V.W.C.; Herman is bereid kast te vervoeren van Vianen naar Culemborg. Een welkome aanwinst voor ons clubhuis!
- * Uilenkalender 1989 is via haar te bestellen.
- * Suggestie: onder het verslag van een vergadering een actie- c.q. afsprakenlijst op te nemen. Hierdoor kunnen gemaakte toezeggingen resp. afspraken direkt bij de betrokken personen nagevraagd worden.

- * Huidige tuin heeft zeer slechte reputatie. Het is noodzakelijk te komen tot een gestructureerd beleid rond het onderhoud, aanleg, e.d. van deze tuin!!!

Herman:* Kan misschien aan een werkbank komen ten behoeve van o.a. de jeugdavonden. In de vergadering van december a.s. volgt nader bericht hierover.

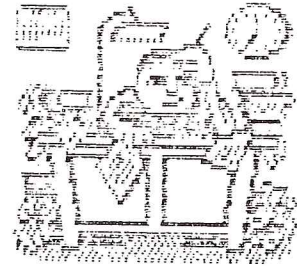
A K T I E L I J S T

=====

KARS: stand van zaken aangaande kerkuilenkast.

HENK: situatie rond jacht in S.B.B.-reservaat Beusichemse Waard.

HERMAN: kast opgehaald?

Gerard van Ruiten.

Voortgang bermeninventarisatie.

Het afgelopen jaar zou de plantenwerkgroep van de N.V.W.C. de wegbermen op het grondgebied van de gemeente Culemborg op planten onderzoeken zodat de gemeente het beheer op sommige waardevolle stukken kan aanpassen.

Ondanks het feit dat er erg weinig medewerking vanuit de werkgroep was, is toch het hele werkgebied onderzocht. Er zijn een aantal stukken aangegeven waar een interessante flora voorkwam.

Het afgelopen jaar is slechts grof te werk gegaan, maar in 1989 zullen deze geselecteerde delen veel nauwkeuriger moeten worden onderzocht, alsmede een aantal "doorsnee" bermen om een zekere vergelijking te hebben. Hiervoor zullen ongeveer zes excursies plaatsvinden die tijdig in de Hak-al zullen worden gepubliceerd.

Ook als u niet een grote plantenkennis hebt kunnen deze excursies heel nuttig zijn omdat we vele soorten tegen zullen komen en er altijd wel "kenners" aanwezig zijn om te helpen bij het op naam brengen.

Kars Veling.

AVOND PROGRAMMA

*** INDIEN NIET VERMELD, DAN VERTREKKEN ALLE EXCURSIES VANAF "DE KETELVINK" ***

zaterdag 10 december 1988

Vogeldag "SOVON" in Ede; kontakt opnemen met Leo v.d. Kooij, tel.: 03450 - 1 5 4 5 0.

maandag 12 december 1988

Vogel- en Zoogdierenwerkgroep vergadering; aanvang: 20.00 uur.

maandag 19 december 1988

Algemene maandelijkse vergadering; aanvang: 20.00 uur. Ieder lid van harte welkom!!!

zaterdag 24 december 1988

Meeuentelling Redichemse Waard. Vertrek: 15.00 uur o.l.v. Marcel v.d. Tol.

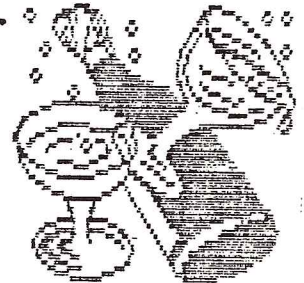
dinsdag 27 december 1988 / zondag 1 januari 1989

Winterkamp te Balk in het Gaasterland - Friesland.

dinsdag 3 januari 1989

Traditionele nieuwjaarsbijeenkomst / oliebollebruilbeurs!!

Ieder is welkom vanaf 19.00 uur chocomel, sapjes, iets sterkers en gratis oliebolle in overvloed

zaterdag 7 januari 1989

Wintervogelexcursie op de fiets van 09.00 uur tot 12.00 uur o.l.v. Kars Veling.

maandag 9 januari 1989

Vogel- en Zoogdierenwerkgroep vergadering; aanvang: 20.00 uur.

woensdag 11 januari 1989

Determineren in "De Ketelvink" vanaf 20.00 uur.

vrijdag 13 januari 1989

Dia-lezing over Alaska. Zie de gele kalender! Konvo volgt.

zaterdag 14 januari 1989

Excursie Kil van Hurwenen o.l.v. Nico Middelkoop. Verzamelen: 09.00 uur. Terug rond 15.00 uur. Opgave bij Nico, tel.: 0 8 3 7 0 - 2 1 8 2 0.

maandag 16 januari 1989

Algemene maandelijks vergadering; aanvang: 20.00 uur.

zaterdag 21 januari 1989

* stootvogeltelling o.l.v. Vogelwerkgroep; verzamelen: 09.00 uur.

* meeuwentelling Redichemse Waard; verzamelen: 15.00 uur o.l.v. Kars Veling.

maandag 23 januari 1989

U I T E R S T E I N L E V E R D A T U M K O P Y H A K - A L F E B R . ' 8 9

vrijdag 27 januari 1989

Algemene Jaarvergadering. Aanvang: 20.00 uur.

woensdag 1 februari 1989

Determineeravond. Aanvang: 20.00 uur.

Op deze avond zal Nico Middelkoop keuze aanschaf verrekijkers mondeling toelichten! Iedereen die hierin interesse heeft, van harte welkom.

* * * * *

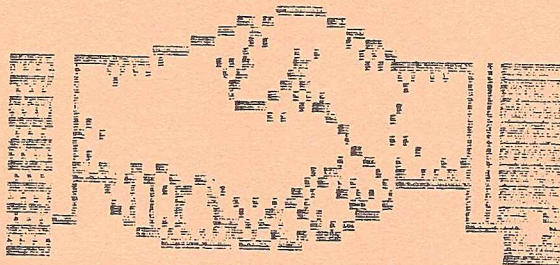
Determineer-avonden slaan eindelijk aan.

Na een wat moeizame start beginnen de determineer-avonden goed aan te slaan. Op deze avonden kunt u terecht met alle vragen, problemen, ideeën en verhalen. De bedoeling is dat in een informele sfeer waarnemingen en kennis kan worden uitgewisseld en dat er nieuwe initiatieven geboren worden.

De afgelopen avonden hebben we het al gehad over de slijmerige blekerikken (dit zijn paddestoelen), liefdegrassen, stofluizen, visarenden, reekalfjes, kalenders, koffiekoppen, kleine parelmoervlinders, platgeslagen sinterklaasmutsenmossen en nog vele andere zaken die in de natuur te beleven zijn.

In februari zal onder andere aandacht besteed worden aan verrekijkers, terwijl in het voorjaar ook de vogelgeluiden een keer zullen worden gerepeteerd. Verder natuurlijk alles wat zich aandient.

In januari is het de tweede woensdag van de maand, maar verder het hele jaar weer de eerste, vanaf 20.00 uur. Zet het maar vast in de nieuwe agenda, zodat u geen enkele keer hoeft te missen.

Kars Veling.

de beste wensen
voor 1989

103.37 A
H. Vennix
Bereklaau 3
4102 KZ CULEMBORG

VOLOP VLINDERS

Weer volop van vlinders kunnen genieten, daar gaat het ons om. En u kunt daaraan meewerken, op welke manier u maar wilt:

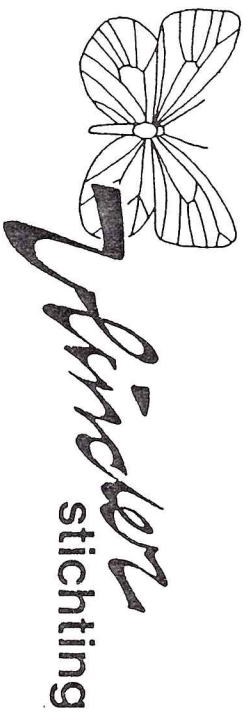
- leer vlinders beter kennen
- informeer u over vlinders en hun bescherming
- maak van uw tuin een vlindertuin
- werk mee aan het inventarisatie-onderzoek
- zet een schoolproject op over vlinders
- werk mee aan een project voor meer vlinders in de gemeenteplantsoenen
- maak een tentoonstelling
- ondersteun de Vlinderstichting, die aan al deze activiteiten werkt!

Bij een donatie van (minimaal) f15,- ontvangt u een set wenskaarten met pentekeningen van Paul Schoenmakers, heeft u recht op korting op de uitgaven van de Vlinderstichting en ontvangt u tweemaal per jaar een nieuwsbrief die u op de hoogte houdt van de activiteiten van de Vlinderstichting.

Bij een donatie van (minimaal) f25,- bent u geabonneerd op het tijdschrift "Vlinders". U heeft dan ook recht op korting op de uitgaven van de Vlinderstichting.

Vlinderstichting, Grintweg 273,
Postbus 506, 6700 AM Wageningen
tel. 08370-11220
gironummer 5134425
K.v.K. Arnhem S 048624

DE VLINDERSTICHTING

In 1983 is de Stichting Vlinderonderzoek opgericht, kortweg "Vlinderstichting". Het is een natuur- beschermingsorganisatie die zich zowel met onderzoek als met voorlichting en educatie bezighoudt. Over het hoe en waarom van deze stichting, haar doelstellingen en activiteiten, willen wij u graag informeren.

INVENTARISATIE PROJECT

De dagvlinderstand in ons land is de laatste tientallen jaren sterk achteruitgegaan. Het is u misschien wel opgevallen hoeveel minder vlinders er op een zonnige dag te zien zijn vergeleken met twintig, dertig jaar geleden. Het aantal verschillende soorten is ook veel minder. Dat de toestand echt zorgwekkend is, is inmiddels wel duidelijk geworden.

In 1981 is een inventarisatieproject gestart onder de naam Landelijk Dagvlinderproject. Met de hulp van ruim zeshonderd amateur veldmedewerkers worden gegevens verzameld over de vijfenzeventig dagvlindersoorten die Nederland rijk zou kunnen zijn. Zou kunnen zijn, want inmiddels is gebleken dat reeds veertien soorten niet meer in Nederland voorkomen. En als er niets gebeurt, zullen er in de toekomst nog vijftwintig andere verdwijnen.

Om het Landelijk Dagvlinderproject, dat in samenwerking met de Landbouwniversiteit in Wageningen wordt uitgevoerd, voort te zetten, is in 1983 de Vlinderstichting opgericht. Drie medewerkers van de stichting zijn gedetacheerd bij de Vakgroep Natuurbeheer van de Landbouwniversiteit. Momenteel werken zij aan de afronding van het project, dat zal resulteren in een Atlas van de Nederlandse Dagvlinders. Behalve informatie over aantallen, soorten en verspreiding van de dagvlinders in Nederland, geeft de Atlas gegevens over biotopen en de eisen die de verschillende vlindersoorten aan hun omgeving stellen. Het geeft aanwijzingen aan diegenen die bij de inrichting en het beheer van onze natuur en ons landschap rekening willen houden met de dagvlinders.

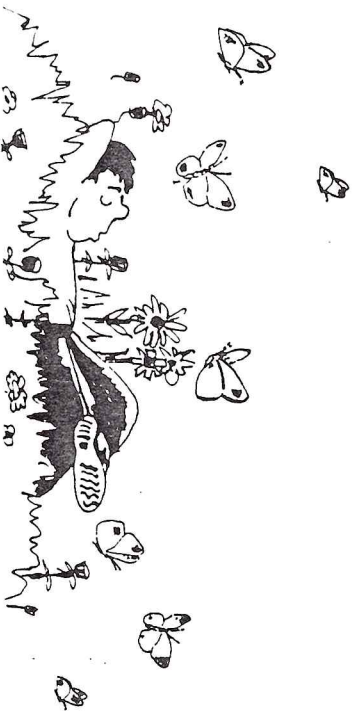
GESCHIKTE LEEFGEBIEDEN VERDWENEN

Gif en zure regen tasten de natuur aan en doen ook de insecten geen goed. Toch is het niet in de eerste plaats de milieuvervuiling die het de vlinders zo moeilijk maakt. De voornaamste oorzaak van de achteruitgang is het verdwijnen van voor vlinders geschikte plekjes. Op uitgestrekte akkers en weilanden voelt geen vlinder zich thuis. Ten gevolge van de vele (her)inrichtingswerkzaamheden in ons Nederlandse landschap zijn er nog maar weinig geschikte leefgebieden voor vlinders. En die plekjes die nog over zijn -meestal zijn dit natuurgebieden- liggen ver van elkaar, zonder natuurlijke verbindingswegen. Vlinderpopulaties raken geïsoleerd van elkaar en daarmee worden zij kwetsbaar. Een slechte zomer zoals in 1987 kan een populatie doen uitsterven. In een geïsoleerd gebied zal zich geen nieuwe populatie meer kunnen vestigen.

ER IS NU NOG IETS AAN TE DOEN

Wat vlinders nodig hebben, zijn bloemrijke graslanden, bermen en ruigten. En dan het liefst bij struweel of bos of een houtwal, zodat zij wat beschutting hebben. Zij moeten nectar kunnen vinden in bloemen en geschikte planten waarop zij hun eitjes leggen. Als zulke plekken weer terugkomen, krijgen vlinders weer een kans.

De Vlinderstichting heeft veel kennis verzameld over de dagvlinders. Die kennis moet gebruikt worden, wil er daadwerkelijk iets gedaan worden aan de zorgwekkende situatie. Behalve de uitgave van de Atlas geeft de afdeling onderzoek vele adviezen over 'vlindervriendelijk' beheer en inrichting van natuur en landschap. Zij verricht aanvullend onderzoek, wanneer dat nodig is. Gelukkig krijgen steeds meer beheersinstanties oog voor de belangen van de dagvlinders. Daarmee helpen zij ook veel andere dieren en planten.

IEDEREEN MOET OOG KRIJGEN VOOR VLINDERS

Niet alleen beheersinstanties, iedereen in Nederland moet oog krijgen voor vlinders, voor de gehele natuur. De afdeling voorlichting en educatie van de Vlinderstichting richt zich op het brede publiek. Er werken zo'n tien vrijwilligers bij deze afdeling. Zij verzorgen de uitgave van diverse brochures en van het populair-wetenschappelijke tijdschrift "Vlinders".

In het boekje "Vlinders in uw tuin" wordt precies uitgelegd hoe de bezitter van een tuin of balkon iets kan doen voor de vlinders. Voor wie alles wil weten over het leven en het gedrag van dagvlinders, de bedreigingen waaraan zij in Nederland bloot staan en de mogelijkheden voor verbetering, verschijnt voorjaar 1989 een algemene brochure bij de Vlinderstichting. Dit is een greep uit het informatiemateriaal van de stichting. Er is tevens een tentoonstelling die het hele land doorreist, met veel foto's en levende vlinders!

VLINDERS IN DE KLAS

Ei, rups, pop, vlinder: alle stadia van de vlinder kunnen op school door de leerlingen van dichtbij worden bekeken. Vlinders zijn namelijk eenvoudig in de klas op te kweken. Eitjes of rupsen kunnen worden besteld bij de Vlinderstichting, die daartoe een vlinderkwekerij heeft opgezet. De bijgeleverde handleiding vertelt de leerkracht hoe hij of zij te werk moet gaan.

Op het gebied van de educatie gebeurt nog meer. Lesspakketten voor het basisonderwijs en voor voortgezet onderwijs zijn in voorbereiding. Voor een schoolproject over vlinders kan men voor ondersteuning en advies bij de Vlinderstichting terecht.

EEN TIJDSCHRIFT VOOR VLINDERS

Wie donateur wordt van de Vlinderstichting voor (mini-maal) f25,- ontvangt het tijdschrift "Vlinders". Het is een blad vol informatie over onderzoek, veldwaarnemingen, gedrag en voorkomen van vlinders. Onderwerpen als vlinderfotografie en vlinders kweken komen aan de orde. En natuurlijk houdt "Vlinders" u op de hoogte van de activiteiten van de Vlinderstichting.